

Forsvarsakademiet
Afdelingschef, Oberstløjtnant, MA Henrik Jedig Jørgensen
Fuldmægtig Sarah Bergholm
Chefkonsulent Tina Düsterdich Vejrbæk

Sendt pr. e-mail:

FAK-UA-CH@mil.dk

FAK-UA-KS07@mil.dk, FAK-UA-US06@mil.dk

Positiv akkreditering af eksisterende masteruddannelse i militære studier

Akkrediteringsrådet har 3. juni 2026 truffet afgørelse om **positiv** akkreditering af masteruddannelsen i militære studier, jf. akkrediteringslovens § 14, stk. 1.¹ Rådet har truffet afgørelsen på baggrund af vedlagte akkrediteringsrapport fra Sekretariatet for Akkrediteringsrådet. Akkrediteringsrapporten er udarbejdet på baggrund af Forsvarsakademiets redegørelse, høringssvar og øvrig dokumentation.

Det er rådets faglige helhedsvurdering, at uddannelsen opfylder kriterierne for relevans og kvalitet på tilfredsstillende vis.

Rådet har vurderet uddannelsen ud fra de kriterier for relevans og kvalitet, som fremgår af akkrediteringsbekendtgørelsen² og "Vejledning til uddannelsesakkreditering. Eksisterende uddannelser og udbud", maj 2016.

Akkrediteringen er gældende til og med 3. juni 2032, jf. akkrediteringslovens § 15.

I er velkomne til at kontakte Akkrediteringsrådet på e-mail: council@ufm.dk eller leder af Sekretariatet for Akkrediteringsrådet Anette Dørge, hvis I har spørgsmål eller behov for yderligere information.

Med venlig hilsen

Birthe Friis Mortensen
Forperson
Akkrediteringsrådet

Bilag:
Kopi af akkrediteringsrapport

Dette brev er også sendt til:
Center for Videregående Uddannelse, Uddannelses- og Forskningsstyrelsen,
Uddannelses- og Forskningsministeriet

¹ Lov om akkreditering af videregående uddannelsesinstitutioner, jf. lovbekendtgørelse nr. 1667 af 12. august 2021 (akkrediteringsloven)

² Bekendtgørelse nr. 311 af 18. februar 2026 om akkreditering af videregående uddannelsesinstitutioner og godkendelse af videregående uddannelser (akkrediteringsbekendtgørelsen)

4. juni 2026

Akkrediteringsrådet

Tidemandsvvej 1
4300 Holbæk
Tel. 7231 7800

www.akkrediteringsraadet.dk

CVR-nr. 3404 2012

Sagsbehandler
Malene Hyldekrog
Tel. 72 31 88 08
mahy@ufm.dk

Ref.-nr.
1309607

Akkrediteringsrådet

Akkrediterings-
rapport

2026

EKSISTERENDE UDDANNELSE

MASTERUDDANNELSEN I MILITÆRE STUDIER

FORSVARSAKADEMIET

MASTERUDDANNELSEN I MILITÆRE STUDIER
Forsvarsakademiet

© Sekretariatet for Akkrediteringsrådet

Citat tilladt med kildeangivelse
2026

Rapporten kan downloades fra Akkrediteringsrådets hjemmeside sammen
med rådets afgørelse på akkrediteringen: www.akkrediteringsraadet.dk

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse	3
Indstilling	4
Begrundelse for indstilling	4
Akkrediteringspanelet	5
I Uddannelsesguiden er uddannelsen beskrevet på følgende måde	6
Grundoplysninger.....	6
Uddannelsesetal	6
Uddannelsens mål for læringsudbytte.....	7
Uddannelsens struktur.....	8
Studieaktiviteter	9
Kriterium I: Behov og relevans.....	10
Kriterium II: Videngrundlag.....	12
Kriterium IV: Tilrettelæggelse og gennemførelse	18
Kriterium V: Intern kvalitetssikring og -udvikling	21
Om akkrediteringen	25
Sagsbehandling.....	25
Dokumentation – samlet oversigt	26

Indstilling

Sekretariatet for Akkrediteringsrådet indstiller masteruddannelsen i militære studier på Forsvarsakademiet i København til:

Positiv uddannelsesakkreditering

Begrundelse for indstilling

Masteruddannelsen i militære studier er en deltidsuddannelse, der har til formål at videreudvikle strategisk, operativt og teknologisk kompetente militære ledere til chef- og stabsfunktioner på operativt og strategisk niveau, i såvel nationale som internationale stabe på det militærstrategiske og operative niveau. Uddannelsen henvender sig primært til ledere i Forsvaret, men kan også tages af ledere med en civil karriere. Undervisningen på masteruddannelsens moduler er tilrettelagt som en blanding af tilstedeværelsesundervisning og selvstudier med online vejledning og diskussioner. Undervisningen på de enkelte moduler bliver typisk varetaget af en blanding af civile forskere og militære undervisere.

Akkrediteringspanelet vurderer, at FAK kun i nogen grad indgår i en løbende dialog med aftagere om masteruddannelsen. Den formelle aftagerdialog har primært fundet sted via aftagerpanelet, som ikke har været i funktion i to år. FAK har etableret et nyt aftagerpanel i 2025, som endnu ikke har drøftet masteruddannelsen. Dertil kommer, at den seneste dimittend- og aftagerundersøgelse om masteruddannelsen blev gennemført i 2021. FAK har dog anvendt det tidligere aftagerpanel i forbindelse med en revision af studieordningen for masteruddannelsen og har desuden tæt uformel dialog med aftagere, som bidrager til udviklingen af modulerne på masteruddannelsen.

Akkrediteringspanelet vurderer, at uddannelsen er tilknyttet relevante faglige miljøer inden for militære operationer, militær strategi samt militær ledelse og organisation, og at uddannelsen er baseret på ny viden inden for disse områder. Uddannelsen tilrettelægges af undervisere, der deltager i og har aktiv kontakt til relevante forsknings- og udviklingsmiljøer. De studerende har kontakt til det relevante videngrundlag gennem deres kontakt til civile og militære undervisere på modulerne.

Akkrediteringspanelet vurderer, at uddannelsens mål for læringsudbytte lever op til typebeskrivelsen for en masteruddannelse i kvalifikationsrammen, og at der er sammenhæng mellem uddannelsens struktur, progression, læringsmål og adgangsgrundlag set i forhold til målene for læringsudbytte.

Akkrediteringspanelet vurderer, at det er sandsynliggjort, at uddannelsen er tilrettelagt, så de studerende kan nå uddannelsens mål for læringsudbytte inden for den normerede studietid og med en samlet arbejdsbelastning svarende til uddannelsens omfang på 60 ECTS-point. Panelet vurderer desuden, at undervisningen på uddannelsen er pædagogisk kvalificeret.

Akkrediteringspanelet vurderer, at aftagere og øvrige relevante interessenter ikke inddrages i periodiske evalueringer af uddannelsen. Panelet vurderer dog, at uddannelsens enkelte moduler på tilfredsstillende måde bliver løbende sikret og udviklet, herunder bliver der indsamlet, analyseret og anvendt relevant information baseret på bl.a. de studerendes evaluering af undervisningen ved modulernes afslutning.

Akkrediteringspanelet

Denne rapport er udarbejdet af Sekretariatet for Akkrediteringsrådet i samarbejde med et akkrediteringspanel, som er nedsat til lejligheden. Panelet er sammensat, så medlemmerne har indgående viden om uddannelsens fagområder, uddannelsestilrettelæggelse og -gennemførelse og forholdene på arbejdsmarkedet. Panelet består af:

- Amund Osflaten, oberstløjtnant med ph.d. og hovedlærer i landmilitær teori ved Forsvarets Højskole i Norge, Krigsskolen. Ph.d.-graden er fra King's College London og omhandler russisk landmagt og konventionel krigsførelse efter den kolde krig. Osflaten har også en kandidatgrad i freds- og konfliktstudier og en bachelorgrad i internationale studier fra Universitetet i Oslo samt grundlæggende (BA) og videregående officersuddannelse i Forsvaret. Osflaten har en bred erfaring fra hæren.
- Lars Zwisler, adjunkt på Teknika fra juni 2025 og ekstern lektor og vejleder på CBS. Lars har haft forskellige roller i undervisningssektoren siden 2000. Han var i 2010 – 2025 uddannelsesleder på professionsbacheloruddannelsen i katastrofe- og risikomanagement ved Københavns Professionshøjskole, og han har tidligere undervist i ledelse på Københavns Universitet. Lars er uddannet cand. merc og HD. Lars har deltaget i en række uddannelsesakkrediteringer inden for både erhvervs- og professionsrettede uddannelser samt universitetsuddannelser. Lars deltog i akkrediteringen af den militære akademiuddannelse på Forsvarsakademiet i 2019 og i akkrediteringerne af den militære diplomuddannelse og masteruddannelsen i militære studier samme sted i 2020.
- Niels Ole Markussen, kommandør i Søværnet og Director for NATO Shipping Center og NATO Maritime Centre for Security of Critical Undersea Infrastructure i Northwood, Storbritannien. Han er uddannet søofficer fra Søværnets Officersskole og har videreuddannelser fra Forsvarsakademiet og NATO Defence College i Rom. Udover sin operative tjeneste har Niels Markussen arbejdet med uddannelse i flere dimensioner som lærer/instruktør og vejleder, men også som uddannelsesudvikler og leder/chef ved Forsvarets Uddannelsessteder. Han deltog i akkrediteringen af den militære akademiuddannelse på Forsvarsakademiet i 2019 og i akkrediteringerne af den militære diplomuddannelse og masteruddannelse samme sted i 2020.
- Morten Romme, studerende på Master i Public Governance ved Copenhagen Business School og studenterrepræsentant i uddannelsens studienævn. Morten er uddannet bachelor i offentlig administration ved Roskilde Universitet i 2007 og kandidat i kommunikation samme sted i 2008. Morten arbejder som ungdomsskoleleder ved Lolland Ungdomsskole.

Akkrediteringspanelet har været i høring hos institutionen, som har haft mulighed for at gøre indsigelse, hvis der var tvivl om panelmedlemmets habilitet. Alle panelmedlemmerne har underskrevet en habilitetserklæring og en erklæring om tavshedspligt.

I Uddannelsesguiden er uddannelsen beskrevet på følgende måde

---

Den studerende udvikler sin evne til at analysere, vurdere og træffe beslutninger i situationer, hvor vedkommende har ansvar for at håndtere problemer med ukendte og uforudsigelige faktorer. Uddannelsen henvender sig til officerer, der vil arbejde i forsvaret på højeste ledelsesniveau, men kan også søges af personer med anden baggrund. Den studerende får viden om militærets rolle i samfundet og om det teoretiske fundament for militære doktriner og operationer, så den studerende kan reflektere over metoder, der anvendes, og etiske problemstillinger ved militære forhold.

Den studerende lærer at:

- Overskue komplekse strategiske problemstillinger
- Træffe afgørelser baseret på analyse af den konkrete situation
- Udvikle og formulere strategier

Som færdiguddannet kan dimittenden løse såvel operative og strategiske som ledelsesmæssige militære opgaver - på sigt i militære chefstillinger.

(kilde: www.ug.dk)

Denne beskrivelse er kun gengivet i rapporten til almen introduktion. Teksten indgår ikke i vurderingsgrundlaget.

Grundoplysninger

Udbudssted

Uddannelsen bliver udbudt på Svanemøllens Kaserne, Ryvangs Allé 1, 2100 København Ø.

Sprog

Undervisningen foregår på dansk.

Hovedområde

Uddannelsen hører under politi og forsvar.

Uddannelsesstat

Uddannelser og udbud	2023	2024	2025
Antal nye studerende optaget på uddannelsen eller udbuddet de seneste tre år*	71	79	79
Antal indskrevne studerende de seneste tre år	-**	-**	251
Antal dimittender de seneste tre år	55	71	49

* FAK optager hvert år i alt 130 studerende inkl. enkeltfagsstuderende på masteruddannelsen (Høringsvar, s. 5).

** FAK's system giver ikke mulighed for at hente oplysninger om antal indskrevne studerende før 2025, hvorfor dette ikke er oplyst for 2023 og 2024 (Supplerende dokumentation, s. 17).

Uddannelsens mål for læringsudbytte

Viden

- Skal i et nutidigt og fremtidigt operationsmiljø i både inter- og intrastatslige konflikter kunne forstå og reflektere over implikationerne for strategi, styring og militære operationer samt sammenhængen mellem doktriner og de strategiske rammer.
- Skal kunne forstå og reflektere over førings- og styringsopgaver på det strategiske og operative niveau samt kunne identificere videnskabelige problemstillinger.
- Skal kunne forstå og reflektere over militær styring – de organiserende og koordinerende processer og handlinger, der bidrager til at indfri forsvarspolitiske mål – samt kunne identificere videnskabelige problemstillinger.
- Skal kunne forstå og reflektere over den historiske baggrund for, hvorledes national og international sikkerhedsstrategi omsættes til mulige militære optioner i en folkeretlig ramme.
- Skal kunne forstå og reflektere over den teoretiske forståelsesramme og reflektere over værktøjer til at analysere, hvordan teknologier griber ind i og medskaber den operative opgaveløsning.

Færdigheder

- Skal kritisk og kreativt kunne formidle og vurdere komplekse strategiske, operative og styringsmæssige problemstillinger i en såvel national som international kontekst.
- Skal kunne anvende strategiske teorier, metoder, modeller og begreber til at formulere, udvikle og evaluere strategier og til at balancere mål, metoder og midler.
- Skal kunne anvende organisations- og styringsteori til udvikling af effektive og innovative militære organisationer, der kan operere i et teknologisk dynamisk, komplekst og usikkert miljø med konkurrerende krav og hensyn.
- Skal kunne vurdere teoretiske og praktiske problemstillinger i et nutidigt og fremtidigt operationsmiljø i både inter- og intrastatslige konflikter, samt med baggrund i doktriner og de strategiske rammer, herunder gældende folkeret, opstille løsningsmodeller.
- Skal kunne vurdere teoretiske og praktiske problemstillinger samt opstille analyser over, hvordan teknologier griber ind i og medskaber den operative opgaveløsning som bidrag til udvikling af Forsvarets operative kapacitet på kamppladsen.
- Skal kunne vurdere den strategiske, operative og taktiske betydning af eksisterende og fremtidige teknologier, herunder styrings- og føringsmæssige, etiske og retlige udfordringer på den multidorområde kampplads, og kunne opstille nye løsningsmodeller.

Kompetencer

- Skal kunne styre og udvikle arbejdsituationer relateret til den militære profession, der er komplekse, uforudsigelige og forudsætter nye løsningsmodeller samt selvstændigt igangsætte og gennemføre fagligt og tværfagligt samarbejde og påtage sig professionelt ansvar.
- Skal kunne styre og udvikle strategisk praksis i komplekse beslutningsprocesser, præget af foranderlige og svært forudsigelige situationer.
- Skal kunne styre og udvikle analyser for løsning af førings- og strategiske ledelsesopgaver på det militærstrategiske og operative niveau.

- Skal selvstændigt kunne igangsætte og gennemføre faglige analyser og diskutere praktiske løsninger på komplekse og ofte svært definerbare strategiske og operative problemstillinger under anvendelse af udvalgte teorier, doktriner, metoder og militærhistoriske eksempler, samt under iagttagelse af gældende folkeretlige teorier.
- Skal selvstændigt kunne bidrage fagligt til, eller organisere og føre, en operativ planlægningsgruppe under planlægning, gennemførelse og vurdering af komplekse og uforudsigelige værnfælles operationer, herunder selvstændigt og i samarbejde med andre vurdere retlige implikationer for gennemførelse af planlagt opgaveløsning.
- Skal selvstændigt kunne igangsætte og gennemføre evaluering af teknologiers betydning i sikkerheds- og operationsmiljøet.
- Skal selvstændigt og i samarbejde med ledelseskolleger og medarbejdere håndtere organisatoriske og militærfaglige udfordringer.
- Skal selvstændigt tage ansvar for egen faglig udvikling og specialisering.

(Studieordning Master i Militære Studier 2024, s. 3-5).

Uddannelsens struktur

---

1. Semester	Militær Videnskab (5 ECTS)
2. Semester	Militær Strategi (10 ECTS)
3. Semester	Militær Styrkeudvikling (10 ECTS)
4. Semester	Militære Operationer (16 ECTS)
5. Semester	Militær Adaption (5 ECTS)
6. Semester	Masterprojekt (14 ECTS)

(Studieordning Master i Militære Studier 2024, s. 8).

Studieaktiviteter

FAK skulle have redegjort for den planlagte aktivitet på uddannelsen i skemaet nedenfor, men har ikke fremsendt oplysningerne, hvorfor skemaet ikke er udfyldt.

Semester/modul	Undervisning		Vejledning	Andre uddannelsesaktiviteter		Kun universiteterne og de videregående kunstneriske uddannelsesinstitutioner – forskningsdækning		
	Undervisnings-lektioner med holdstørrelse ≤ 40 (opgjort i lektioner a 45 min.)	Undervisnings-lektioner med holdstørrelse > 40 (opgjort i lektioner a 45 min.)		1. Praktik/projektorienteret forløb (fx praktikforløb på universiteterne)	Anden uddannelsesaktivitet, opgjort i ECTS-point	VIP (opgjort i lektioner a 45 min.)	D-VIP (opgjort i lektioner a 45 min.)	Andre undervisere/vejledere (opgjort i lektioner a 45 min.)
1. semester (30 ECTS-point)								
2. semester (30 ECTS-point)								
3. semester (30 ECTS-point)								
4. semester (30 ECTS-point)								
5. semester (30 ECTS-point)								
6. semester (30 ECTS-point)								
7. semester (30 ECTS-point)								
8. semester (30 ECTS-point)								
Osv. ...								

Kriterium I: Behov og relevans

Uddannelsen er relevant i forhold til arbejdsmarkedets behov.

Uddybning:

- dimittenderne finder relevant beskæftigelse eller videre uddannelse,
- institutionen indgår i en løbende dialog med aftagere og andre relevante interessenter med henblik på fortsat at sikre uddannelsens relevans på arbejdsmarkedet.

Vurdering

Kriteriet er delvist tilfredsstillende opfyldt.

Akkrediteringspanelet vurderer, at FAK kun i nogen grad indgår i en løbende dialog med aftagere om masteruddannelsen. Den formelle aftagerdialog har primært fundet sted via aftagerpanelet, som ikke har været i funktion i to år. FAK har etableret et nyt aftagerpanel i 2025, som endnu ikke har drøftet masteruddannelsen. Dertil kommer, at den seneste dimittend- og aftagerundersøgelse om masteruddannelsen blev gennemført i 2021. FAK har dog anvendt det tidligere aftagerpanel i forbindelse med en revision af studieordningen og har desuden tæt uformel dialog med aftagerne, som bidrager til udviklingen af modulerne på masteruddannelsen.

Den samlede vurdering af kriteriet er baseret på vurderinger af følgende forhold:

Indgår institutionen i dialog med aftagere og andre relevante interessenter om arbejdsmarkedets behov?

Masteruddannelsen i militære studier er ligesom FAK's øvrige uddannelser rettet mod Forsvaret, som er FAK's eneste aftager. Dialogen med repræsentanter fra forsvaret finder bl.a. sted gennem:

- Aftagerpanelet
- Uformel dialog med værnene
- Dimittend- og aftagerundersøgelser

(Redegørelse inkl. bilag, s. 6).

Det fremgik af besøget, at aftagerdialogen primært finder sted via den uformelle dialog med værnene, mens den formelle aftagerdialog om masteruddannelsen i militære studier primært har fundet sted gennem aftagerpanelet. Under besøget fortalte ledelsen, at aftagerpanelet ikke har været i funktion i de seneste to år, men at det er blevet genetableret og omstruktureret i 2025. FAK har forklaret, at der har været behov for at omstrukturere aftagerpanelet som følge af en nyordning af forsvaret, som følger af forsvarsforliget. Det nye aftagerpanel består af repræsentanter fra Hærkommandoen, Søværnskommandoen og Flyverkommandoen. Desuden indgår repræsentanter fra personelkommandoen og FAK i aftagerpanelet. Chefen for FAK's uddannelsesafdeling er formand for aftagerpanelet (supplerende dokumentation, s. 20-21, 113-122).

Der har været holdt tre møder i det nye aftagerpanel. Det første møde i det nye aftagerpanel blev holdt i maj 2025. Her drøftede panelet aftagerpanelets nye struktur, praktik på de kommende professionsbacheloruddannelser og kvalitetssikring af funktionsuddannelser inden for rammen af de kommende professionsbacheloruddannelser (Redegørelse inkl. bilag, s. 66-69). Det seneste møde i aftagerpanelet blev holdt i januar 2026, hvor kommissoriet og forretningsordenen for aftagerpanelet blev ændret som følge af aftalen om at omstrukturere aftagerpanelet som følge af nyordningen af forsvaret. Ifølge det nye kommissorium skal aftagerpanelet fremover mødes

to gange årligt (supplerende dokumentation, s. 20-21, 117). I høringssvaret oplyser FAK desuden, at de fremover proaktivt vil drøfte uddannelser på møderne. Akkrediteringspanelet noterer sig, at masteruddannelsen i militære studier foreløbig ikke har været drøftet på møderne i det nye aftagerpanel.

Under besøget fortalte ledelsen, at det gamle aftagerpanel drøftede studieordningen for masteruddannelsen i militære studier. I den forbindelse var der et ønske fra aftagerne om at udvide modulet militære operationer og om mere tilstedeværelsesundervisning. Tilbagemeldinger fra aftagere har medvirket til en revision af studieordningen for masteruddannelsen i militære studier, som er implementeret i efteråret 2024.

Det fremgik også af besøget, at der er tæt uformel dialog mellem de faglige miljøer på FAK og aftagerne i form af værnene og gennem ansættelser af undervisere fra værnene. Under besøget gav ledelsen og underviserne flere eksempler på, hvordan de løbende tilpasser det faglige indhold i uddannelsen på baggrund af dialogen med aftagerne og deres viden om Forsvarets behov for ny viden. Det gælder fx med hensyn til anvendelsen af droner og wargaming, som er blevet tilføjet uddannelsens moduler på baggrund af den uformelle dialog med aftagere. I høringssvaret oplyser FAK desuden, at der løbende holdes værnsopdelte koordinationsmøder, hvor værns-sagsbehandlere fra FAK-uddannelsesafdeling koordinerer direkte med værnsstabene (høringssvar, s. 3).

Dimittend- og aftagerundersøgelser har ifølge FAK været gennemført siden 2020. Dimittend- og aftagerundersøgelserne skal supplere hinanden og gennemføres derfor samtidigt og skal som udgangspunkt gennemføres hvert andet år (Redegørelse inkl. bilag, s. 84). Aftagerne skal i undersøgelsen vurdere niveauet for dimittendernes kompetencer og kompetencernes relevans i forhold til dimittendernes arbejdsopgaver. De skal desuden beskrive hvilke kompetencer, de mener, bliver vigtige om fem år (Redegørelse inkl. bilag, s. 82). Den seneste dimittend- og aftagerundersøgelse af masteruddannelsen blev gennemført i 2021. Undersøgelsens resultater er blevet behandlet i FAK's ledelse, aftagerpanelet og i FAK's kvalitetsråd (supplerende dokumentation, s. 20). FAK skriver, at konceptet for dimittend- og aftagerundersøgelsen er under revision i 2025-2026 bl.a. med henblik på forenkling af spørgsmålsbatteriet og anvendelse af forskellige metoder til dialog med dimittender og aftagere (Redegørelse inkl. bilag, s. 8). FAK har efterfølgende oplyst i høringssvaret, at de arbejder med at udvikle en ny mere systematisk struktur for årlige dimittend- og aftagerundersøgelser, hvis resultater skal drøftes i aftagerpanelet med henblik på at identificere udviklingsområder og prioritere konkrete tiltag. Det fremgår at forventningen er, at den første rapport om masteruddannelsen offentliggøres i 2. halvår af 2026 (Høringssvar, s. 1-3).

Akkrediteringspanelet vurderer samlet set, at FAK kun i nogen grad indgår i en løbende dialog med aftagere om masteruddannelsen. Aftagerpanelet har ikke været i funktion i to år og FAK har etableret et nyt aftagerpanel i 2025, som består af relevante aftagere fra Hærkommandoen, Søværnskommandoen og Flyverkommandoen. Det nye aftagerpanel har endnu ikke drøftet masteruddannelsen i militære studier. Den seneste dimittend- og aftagerundersøgelse om uddannelsen blev gennemført i 2021. Panelet bemærker positivt, at FAK har anvendt det gamle aftagerpanel til at revidere studieordningen, og at FAK har en tæt uformel dialog med aftagerne, som bidrager til udviklingen af modulerne på masteruddannelsen. Panelet vurderer dog, at FAK ikke har en løbende og systematisk dialog med aftagere med henblik på at sikre den samlede uddannelses relevans.

Kriterium II: Videngrundlag

Uddannelsen er baseret på det videngrundlag, som følger af reglerne for uddannelsen.

Uddybning:

- uddannelsen er tilknyttet et relevant fagligt miljø, hvor underviserne samlet set lever op til de krav til kvalifikationer og kompetencer, der følger af reglerne for uddannelsen,
- uddannelsen er baseret på ny viden og tilrettelægges af undervisere, der deltager i eller har aktiv kontakt med relevante forsknings- eller udviklingsmiljøer,
- de studerende har kontakt til det relevante videngrundlag, fx gennem inddragelse i aktiviteter relateret hertil.

Vurdering

Kriteriet er tilfredsstillende opfyldt.

Akkrediteringspanelet vurderer, at uddannelsen er tilknyttet relevante faglige miljøer inden for militære operationer, militær strategi samt militær ledelse og organisation, og at uddannelsen er baseret på ny viden inden for disse områder. Uddannelsen tilrettelægges af undervisere, der deltager i og har aktiv kontakt til relevante forsknings- og udviklingsmiljøer. De studerende har kontakt til det relevante videngrundlag gennem deres kontakt til civile og militære undervisere på modulerne.

Den samlede vurdering af kriteriet er baseret på vurderinger af følgende forhold:

Har uddannelsen et videngrundlag af tilstrækkelig kvalitet?

På FAK er følgende institutter primært involveret i uddannelsen:

- Institut for Militære Operationer (IMO)
- Institut for Strategi og Krigsstudier (ISK)
- Institut for Ledelse og Organisation (ILO)

Institut for Militær Teknologi (IMT) varetager desuden en mindre del af undervisningen på uddannelsen (Redegørelse inkl. bilag, s. 9).

Institutternes medarbejdere består af en blanding af civile undervisere (adjunkter/lektorer, studieadjunkter/studielektorer) samt militære undervisere med og uden ph.d. Forskningen varetages primært af de civile undervisere og af et mindre antal militære undervisere med en ph.d. De øvrige militære undervisere har opbygget militær viden gennem deres uddannelse, karriere og operative erfaring. I alt er der tilknyttet 37 adjunkter/lektorer, 6 militære undervisere med ph.d. og 10 ph.d.-studerende til de fire institutter. Dertil kommer et stort antal militære undervisere uden ph.d., som primært er tilknyttet IMO (Redegørelse inkl. bilag, s. 10-11).

Antallet af peer-reviewed forskningspublikationer fra institutterne er vist i tabellen.

	2023	2024
IMO	12	9
ISK	11	23
ILO	9	17

IMT	5	4
I alt	37	53

(Redegørelse inkl. bilag, s. 12).

Sammenhængen mellem de enkelte moduler på uddannelsen og de overordnede videnområder i form af institutterne fremgår af den næste tabel.

Moduler på MMS	Institutter, som varetager undervisning på modulerne
Militær videnskab (5 ECTS-point)	ISK, IMO, ILO
Militær strategi (10 ECTS-point)	ISK, ILO
Militær styrkeudvikling (10 ECTS-point)	ILO, IMT
Militære operationer (16 ECTS-point)	IMO, ILO
Militær adaption (5 ECTS-point)	ILO, IMO, ISK, IMT
Afgangsprojekt	ILO, IMO, ISK, IMT

(Redegørelse inkl. bilag, s. 13; høringsvar, s. 4).

FAK har et samlet arbejdsprogram for instituttets aktiviteter, herunder forskning og udvikling, som dækker en treårig periode. Udover en række tværgående faglige prioriteringer og initiativer, indeholder arbejdsprogrammer også specifikke arbejdsprogrammer for hver af de fire institutter, som beskriver målsætninger for udvikling af undervisningen og institutternes planlagte FoU-aktiviteter. FoU-aktiviteterne dækker centrale strategiske og aktuelle problemstillinger inden for forsvarrets militære fokusområder, og de samtænkes også med institutternes undervisningsporteføljer (Redegørelse inkl. bilag, s. 91-111).

Det fremgår af arbejdsprogrammet, at IMO forsker i bl.a. multi-domain operations og støtter udviklingen af værnssælles doktriner og NATO-doktriner (Redegørelse inkl. bilag, s. 98). Undervisere fra IMO bidrager til de fleste moduler på MMS og varetager bl.a. undervisningen på det største modul, militære operationer.

ISK forsker bl.a. i udviklingen i den globale sikkerhedsorden, de militærstrategiske rammevilkår for kongeriget Danmarks nærområde og globalt sikkerhedssamarbejde (Redegørelse inkl. bilag, s. 93). ISKs undervisere varetager undervisningen på modulet militær strategi og dele af undervisningen på flere af de andre moduler.

ILO gennemfører bl.a. FoU-projekter inden for militær adaption og læring fra Ukraine samt wargaming (Redegørelse inkl. bilag, s. 108). Undervisere fra ILO varetager dele af undervisningen på alle modulerne.

IMT forsker i betydningen af nye og disruptive teknologier for den militære organisation og opgaveløsning, herunder hvordan cyber sikkerhed, droner og AI i højere grad kan integreres Forsvarets kapaciteter (Redegørelse inkl. bilag, s. 102). Undervisere fra IMT bidrager med en mindre del af undervisningen på modulerne i militær styrkeudvikling og militær adoption.

FAK har fokus på at fremme samarbejdet mellem civile og militære undervisere gennem FoU-projekter. Alle medarbejdere på FAK har indgået en aftale om, hvor stor en del af deres arbejdstid, der skal dedikeres til FoU (Redegørelse inkl. bilag, s. 12). Under besøget gav ledelsen og underviserne eksempler på, hvordan civile forskere og militære undervisere samarbejder om fx bogprojekter og feltstudier i Ukraine. Ledelsen fortalte, at de arbejder på at skabe synergier mellem forskning og det militærfaglige på tværs af fakultetets undervisere. Som en konsekvens af dette er en stor del af forskningen og undervisningen blevet udviklet og videreudviklet på baggrund af erfaringer fra krigen i Ukraine.

Akkrediteringspanelet vurderer, at FAK har et aktivt forsknings- og udviklingsmiljø, som publicerer inden for relevante områder. Panelet vurderer desuden, at institutternes forsknings- og udviklingsprojekter understøtter modulernes faglige indhold. Panelet bemærker positivt, at FAK har etableret et velfungerende samarbejde mellem civile og militære undervisere om udviklingen af videngrundlaget.

Står relevante undervisere bag uddannelsen?

Tilrettelæggelsen af uddannelsen foregår i samarbejde mellem institutterne, Fakultetsafdelingen og Uddannelsesafdelingen på FAK. Fakultetsafdelingen og Uddannelsesafdelingen er overordnet ansvarlige for at tilrettelægge uddannelsens struktur og sammenhæng. Lederen af fakultetsafdelingen er studiechef for MMS og har ansvaret for, at uddannelsen lever op til uddannelsens samlede mål for læringsudbytte (Redegørelse inkl. bilag, s. 13-14).

Institutterne er ansvarlige for tilrettelæggelsen og gennemførelsen af de enkelte moduler. Hvert modul har en modulansvarlig underviser, der er placeret på det institut, der udbyder modulet. Den modulansvarlige har en ph.d. og har ansvaret for tilrettelæggelsen af modulet i samarbejde med modulets øvrige undervisere. Den modulansvarlige skal udfylde en modulplan, der skal synliggøre modulets alignment og videngrundlag. Den modulansvarlige institutchef har ansvaret for at modulet fagligt lever op til læringsmålene og for at videngrundlaget er tilstrækkeligt til at understøtte modulets indhold (Redegørelse inkl. bilag, s. 13-14, 120).

Akkrediteringspanelet har forholdt sig til cv'erne for underviserne, herunder de modulansvarlige undervisere, og vurderer på den baggrund, at de deltager i relevante forsknings- og udviklingsaktiviteter.

Får de studerende kontakt til det faglige miljø og videngrundlaget?

Undervisningen på MMS varetages af 29 fuldtidsansatte VIP. Der anvendes ikke DVIP (eksterne undervisere) på uddannelsen. I 2025 var der 3,33 studerende pr. VIP målt i årsværk (supplerende dokumentation, s. 18-19).

De studerende fortalte under besøget, at underviserne inddrager de nyste artikler i undervisningen, og at en stor del af undervisningen er baseret på undervisernes egen forskning. De studerende gav udtryk for at underviserne har et højt fagligt niveau, og at der er en god balance mellem civile og militære undervisere. Undervisningen er tilrettelagt som blended learning, dvs. som en kombination af tilstedeværelsesundervisning og fjernundervisning. De studerende oplever, at de har god kontakt med underviserne i forbindelse med tilstedeværelsesundervisningen, hvor de har en direkte dialog med underviserne. De oplever, at det er vanskeligere, at have dialog med underviserne i forbindelse med fjernundervisningen.

Akkrediteringspanelet vurderer, at de studerende har tilstrækkeligt kontakt til det faglige miljø og videngrundlaget. Panelet bemærker, at de studerende møder både civile og militære undervisere på uddannelsens moduler, men at kontakten til de faglige miljøer fungerer bedst i forbindelse med tilstedeværelsesundervisningen.

Kriterium III: Mål for læringsudbytte

Der er sammenhæng mellem uddannelsens indhold og målene for læringsudbytte.

Uddybning:

- uddannelsens mål for læringsudbytte lever op til den relevante typebeskrivelse i den danske kvalifikationsramme for videregående uddannelser,
- der er sammenhæng mellem uddannelsens struktur, læringsmål og adganggrundlag set i forhold til målene for læringsudbytte.

Vurdering

Kriteriet er tilfredsstillende opfyldt.

Akkrediteringspanelet vurderer, at uddannelsens mål for læringsudbytte lever op til typebeskrivelsen for en masteruddannelse i kvalifikationsrammen, og at der er sammenhæng mellem uddannelsens struktur, progression, læringsmål og adganggrundlag set i forhold til målene for læringsudbytte.

Den samlede vurdering af kriteriet er baseret på vurderinger af følgende forhold:

Har uddannelsens mål for læringsudbytte det rette niveau for uddannelsestypen?

Skemaet nedenfor viser eksempler på, hvordan uddannelsens mål for læringsudbytte svarer til typebeskrivelsen for en masteruddannelse i kvalifikationsrammen. Hele skemaet fremgår af redegørelse inkl. bilag, s. 178-181.

	Mastergraden i kvalifikationsrammen	Masteruddannelsen i militære studier
Viden	<i>forståelses – og refleksionsniveauet</i> Skal kunne forstå og på et videnskabeligt grundlag reflektere over fagområdets/ernes viden samt kunne identificere videnskabelige problemstillinger	Skal kunne forstå og reflektere over førings- og styringsopgaver på det strategiske og operative niveau samt kunne identificere videnskabelige problemstillinger.
Færdigheder	<i>Vurdering og beslutning</i> Skal kunne vurdere teoretiske og praktiske problemstillinger samt på et videnskabeligt grundlag opstille nye analyse og løsningsmodeller	Skal kunne vurdere teoretiske og praktiske problemstillinger i et nutidigt og fremtidigt operationsmiljø i både inter- og intrastatslige konflikter, samt med baggrund i doktriner og de strategiske rammer, herunder gældende folkeret, opstille løsningsmodeller.
Kompetencer	<i>Handlingsrummet</i> Skal kunne styre og udvikle arbejdsituationer, der er komplekse, uforudsigelige og forudsætter nye løsningsmodeller	Skal kunne styre og udvikle strategisk praksis i komplekse beslutningsprocesser, præget af foranderlige og svært forudsigelige situationer.

(Redegørelse inkl. bilag, s. 178-181).

Akkrediteringspanelet vurderer, at uddannelsens samlede mål for læringsudbytte svarer til kravene i typebeskrivelsen for en masteruddannelse i kvalifikationsrammen.

Er uddannelsens samlede mål for læringsudbytte understøttet af uddannelsens elementer?

Masteruddannelsens moduler er alle obligatoriske og skal følges i en fast rækkefølge. Det første modul, Militær Videnskab (5 ECTS-point), introducerer til masteruddannelsens genstandsfelt og styrker den studerendes analyse og metodefærdigheder inden for det militærfaglige felt. Dernæst følger modulet Militær Strategi (10 ECTS-point), der gør den studerende i stand til at analysere og formulere militær strategi. Dette følges af modulet Militær Styrkeudvikling (10 ECTS-point), der styrker den studerendes evner inden for organisering og styring af udviklingen af militære kapaciteter, der kan anvendes til at indfri strategiske og operative mål. Derpå følger det største modul, Militære operationer (16 ECTS-point), der gør den studerende i stand til at bidrage til værnsfælles operationer på det operative niveau. Endelig følger modulet Militær Adaption (5 ECTS-point), der gør den studerende i stand til at forstå og håndtere organisationers tilpasning til den forandrede virkelighed i krig. Masteruddannelsen afsluttes med et masterprojekt (14 ECTS-point) (Redegørelse inkl. bilag, s. 18-19).

I skemaet nedenfor er vist eksempler på, hvordan uddannelsens moduler understøtter uddannelsens samlede mål for læringsudbytte. Hele skemaet fremgår af redegørelse inkl. bilag, s. 182-186.

Master i militære studiers samlede mål for læringsudbytte	Modulernes læringsmål
Skal kunne forstå og reflektere over førings- og styringsopgaver på det strategiske og operative niveau samt kunne identificere videnskabelige problemstillinger.	Militære Operationer: Skal kunne forstå og reflektere over roller, ansvar, relationer og processer i forhold til planlægning og gennemførelse af militære operationer. Militær Styrkeudvikling: Skal kunne forstå og reflektere over organisatoriske og styringsmæssige problemstillinger i udviklingen, anskaffelsen og implementeringen af militære kapaciteter.
Skal kunne vurdere teoretiske og praktiske problemstillinger i et nutidigt og fremtidigt operationsmiljø i både inter- og intrastatslige konflikter, samt med baggrund i doktriner og de strategiske rammer, herunder gældende folkeret, opstille løsningsmodeller.	Militær Strategi: Skal kunne vurdere teoretiske og praktiske problemstillinger i et nutidigt og fremtidigt operationsmiljø og med baggrund i doktriner og de strategiske rammer opstille løsningsmodeller. Afgangsprojektet: Skal i en større, kompleks, militærrelevant problemstilling kunne vurdere teoretiske og praktiske problemstillinger samt opstille nye analyse- og løsningsmodeller.
Skal kunne styre og udvikle arbejdsituationer, der er komplekse, uforudsigelige og forudsætter nye løsningsmodeller	Militær Adaptation: Skal kunne indgå i ledelsesstrategiske drøftelser med en teoretisk funderet, analytisk tilgang til adaptive problemstillinger. Afgangsprojektet: Skal inden for masterprojektets emneområde kunne styre og udvikle nye løsningsmodeller til komplekse og uforudsigelige problemstillinger med nytteværdi for det professionelle virke.

(Redegørelse inkl. bilag, s. 182-186).

Akkrediteringspanelet vurderer, at læringsmålene for uddannelsens moduler understøtter uddannelsens samlede mål for læringsudbytte. Panelet vurderer desuden, at uddannelsens struktur understøtter, at de studerende kan nå uddannelsens samlede mål for læringsudbytte, herunder at den hænger sammen fagligt på en hensigtsmæssige måde gennem en passende faglig progression.

Bygger uddannelsen videre på adgangsgrundlaget?

Adgangsgrundlaget er en uddannelse inden for det militære fagområde på kvalifikationsrammens niveau 6 eller højere inden for det militære fagområde eller et andet relevant fagområde. Følgende uddannelser giver adgang til masteruddannelsen i militære studier:

- Den militære diplomuddannelse
- En relevant bacheloruddannelse
- En relevant professionsbacheloruddannelse
- En relevant mellemlang videregående uddannelse
- En relevant diplomuddannelse gennemført som et reguleret forløb
- En relevant udenlandsk uddannelse på tilsvarende niveau.

(Redegørelse inkl. bilag, s. 19-20).

Adgang til uddannelsen forudsætter endvidere, at ansøgeren har mindst to års relevant erhvervs erfaring opnået inden for det militære og/eller civile område. Relevant erhvervs erfaring opnås inden for fagområderne det militære fagområde, forsvarspolitik, udenrigspolitik, sikkerhedspolitik og magtanvendelse. Derudover kan relevant erhvervs erfaring opnås gennem specialist- eller ledelseserfaring under Forsvarsministeriets myndighedsområde, i beredskabssammenhæng, i internationale forsvars- og sikkerhedspolitiske organisationer eller ved arbejde i konfliktramte områder (redegørelse inkl. bilag, s. 20).

Det fremgik af besøget, at FAK optager nogle få studerende med civil baggrund. Der var blandt studerende og underviserne en oplevelse af, at de studerende med civil baggrund bidrager positivt til uddannelsen gennem andre perspektiver end det militærfaglige. De studerende havde samtidig en oplevelse af, at der er stor forskel på studieegnethed, praksis- og ledelseserfaring blandt de studerende med militære baggrund. Ledelsen fortalte, at den nye studieordning, hvor modulerne tages i en obligatorisk rækkefølge, skal sikre et fælles udgangspunkt for de studerende. På det første modul, Militær Videnskab, introduceres de studerende til videnskabsteori og metode. På de enkelte moduler samles de studerende desuden i faste syndikater (grupper), hvor de kan supplere hinanden med hensyn til erfaring og baggrund.

Akkrediteringspanelet vurderer på den baggrund, at uddannelsen bygger videre på adgangsgrundlaget.

Kriterium IV: Tilrettelæggelse og gennemførelse

Tilrettelæggelsen og den praktiske gennemførelse af uddannelsen understøtter opnåelsen af målene for læringsudbytte.

Uddybning:

- uddannelsen er tilrettelagt, så den studerende kan opnå uddannelsens mål for læringsudbytte inden for uddannelsens normerede studietid og med en samlet arbejdsbelastning svarende til uddannelsens omfang i ECTS-point,
- undervisningen på uddannelsen er pædagogisk kvalificeret,
- uddannelsen er tilrettelagt, så det er muligt at gennemføre én eller flere dele af uddannelsen eller udbuddet i udlandet inden for uddannelsens normerede studietid,
- dele af uddannelsen, der gennemføres uden for institutionen, herunder praktik, kliniske forløb og uddannelsesdele, der gennemføres i udlandet, indgår som integrerede dele af uddannelsen, således at de studerendes læring på institutionen og på dele, der gennemføres uden for institutionen, supplerer hinanden.

Vurdering

Kriteriet er tilfredsstillende opfyldt.

Akkrediteringspanelet vurderer, at det er sandsynliggjort, at uddannelsen er tilrettelagt, så de studerende kan nå uddannelsens mål for læringsudbytte inden for den normerede studietid og med en samlet arbejdsbelastning svarende til uddannelsens omfang på 60 ECTS-point. Panelet vurderer desuden, at undervisningen på uddannelsen er pædagogisk kvalificeret.

Den samlede vurdering af kriteriet er baseret på vurderinger af følgende forhold:

Er uddannelsen hensigtsmæssigt tilrettelagt som fuldtidsstudium?

Uddannelsen er tilrettelagt som deltidsstudium, der som udgangspunkt gennemføres over en periode på mellem tre og seks år. Den svarer i omfang til 60 ECTS-point, hvor 1 ECTS-point svarer til en fastlagt studiebelastning på 27,5 timer. FAK har fastlagt en beregningsnøgle for forskellige typer af aktiviteter i henhold til arbejdsbelastning og planlagt omfang, og den modulansvarlige skal sikre at tilrettelæggelsen og beskrivelsen er i overensstemmelse med beregningsnøglen (supplerende dokumentation, s. 19).

Akkrediteringspanelet konstaterer, at det er uhensigtsmæssigt, at Forsvarsakademiet ikke har redegjort for fordelingen af studieaktiviteter på masteruddannelsen i standardskemaet for studieaktiviteter, der indgår i ansøgningen om akkreditering. Panelet har derfor været nødt til skønmæssigt at vurdere den faktiske tilrettelæggelse og fordeling af undervisningsaktiviteterne blandt andet på baggrund af de gennemførte interview og beskrivelsen af tilrettelæggelsen af de moduler, som var udtaget til nærmere granskning i akkrediteringen.

Uddannelsen består af seks fagligt afgrænsede moduler på mellem 5-16 ECTS-point, der alle er obligatoriske og skal tages i en fast rækkefølge. Modulerne gennemføres som blended learning, dvs. som en kombination af tilstedeværelsesundervisning og fjernundervisning, som finder sted via den digitale læringsplatform Moodle. Uddannelsesaktiviteterne omfatter bl.a. skemalagt undervisning, forberedelse, selvstudie, projektarbejde, cases, udarbejdelse af skriftlige opgaver, vejledning og eksamener (Redegørelse inkl. bilag, s. 33-34).

Akkrediteringspanelet har valgt følgende moduler for at se nærmere på, hvordan de er tilrettelagt:

- Militær Styrkeudvikling (10 ECTS-point)
- Militære Operationer (16 ECTS-point)

Militær Styrkeudvikling har til formål at styrke den studerendes evner inden for organisering og styring af udviklingen af militære kapaciteter, der kan anvendes til at indfri strategiske og operative mål. Modulet består af tre tilstedeværelsesperioder af fire dages varighed samt fjernundervisning mellem perioderne. Pensum udgøres af teoretiske kernetekster inden for forsvarsplanlægning, governance, teknologiledelse, forandringsledelse og innovationsledelse. Desuden indgår praksisnære cases, rapporter og policy-dokumenter fra NATO, EU og allierede lande. Undervisnings- og arbejdsformerne omfatter selvstudium af pensumlitteratur, forelæsninger, case-baseret analyse, gruppeøvelser og scenarier, refleksions- og skriveøvelser og en scenariebaseret øvelsesdag. Eksamen er en individuel skriftlig portefølje bestående af fire selvstændige opgavebesvarelser, som udarbejdes i løbet af modulet (Redegørelse inkl. bilag, s. 242-245).

Militære Operationer har til formål at gøre den studerende fortrolig med værnssfælles operationer på det operative niveau. Den studerende bliver i stand til at bidrage fagligt til, eller organisere og føre en operativ planlægningsgruppe under planlægning, gennemførelse og vurdering af værnssfælles operationer. Modulet gennemføres på engelsk og består af tre dele med tilstedeværelsesundervisning: ”Planning basic”, ”Joint warfare studies” og ”Capstone exercise”. Pensum er bl.a. baseret på ny forskning inden for militære operationer. I tilstedeværelsesperioderne omfatter undervisnings- og arbejdsformerne forelæsninger, gruppediskussioner- og opgaver samt scenariobaseret planlægning i grupper. Fjernundervisningen omfatter selvstudium af pensumlitteratur og deltagelse i gruppediskussioner. Modulet udprøves gennem en skriftlig eksamen efter den teoretiske del af modulet (del 1 og 2) og en mundtlig eksamen efter den operative planlægnings- og gennemførelsesdel (del 3) (Supplerende dokumentation, s. 53-76). Det fremgik af besøget, at modulets undervisning og eksamener er tilrettelagt på engelsk. De studerende oplever frustration over, at det er mere arbejdskrævende at gennemføre modulet på engelsk. Samtidig var der blandt de studerende også en hvis forståelse af, at Forsvaret skal kunne indgå i NATO-operationer, som foregår på engelsk. De studerende så samtidig positivt på, at modulet er blevet udvidet fra 10 til 16 ECTS-point, da det er tidskrævende at gennemføre operationsplanlægning.

Under besøget fortalte de studerende, at de oplever en variation i undervisnings- og arbejdsformerne, og at der er godt samspil mellem teoretiske forelæsninger og gruppediskussioner. De studerende tilkendegav under besøget, at de ikke oplever så meget synergi mellem modulerne, fordi forløbet bliver så langstrakt, idet det varer fra tre til seks år. Ledelsen fortalte, at den nye studieordning integrerer modulernes fagligheder bedre end det var tilfældet på den gamle studieordning, hvor modulerne kunne tages i en selvvalgt rækkefølge. I forbindelse med indførelsen af den nye studieordning er der også indført et formelt håndslag mellem modulansvarlige, som skal sikre at der finder en god faglig overlevering sted mellem de modulansvarlige undervisere.

Flere studerende fortalte også, at de har vanskeligt ved at anvende den tid på uddannelsen, som den kræver, fordi de i mange tilfælde har et krævende arbejde i Forsvaret, som skal passes samtidig med uddannelsen. De fortalte, at de ofte må passe deres arbejde mens de deltager i tilstedeværelsesundervisningen. De oplever, at der er meget stor forskel på de aftaler, som de studerende har med deres arbejdsplads, om hvor meget tid de kan anvende på uddannelsen. Hærens bestemmelser siger, at de ansatte kan få en dag om ugen til uddannelsen, men i praksis er det vanskeligt at få en dag om ugen til uddannelsen. Ledelsen fortalte, at de forsøger at understøtte de studerendes planlægning ved at uploade tekster på Moodle en måned før gennemførelse af tilstedeværelsesundervisningen. FAK har fastsat vejledende standarder for den læsetid, som de studerende forventes at anvende. Der afsættes også buffertid om aftenen i forbindelse med tilstedeværelsesundervisningen for at tage hensyn til, at de også skal kunne passe deres arbejde.

Samlet vurderer panelet, at det er sandsynliggjort, at uddannelsen er tilrettelagt, så de studerende kan nå uddannelsens mål for læringsudbytte inden for uddannelsens normerede studietid og med en samlet arbejdsbelastning svarende til uddannelsens omfang på 60 ECTS-point. Panelet har forholdt sig til de udvalgte modulers undervisningsformer og aktiviteter og vurderer, at der er en hensigtsmæssig sammenhæng mellem indholdet i modulerne og undervisningsformerne. Modulernes tilrettelæggelse sikrer en vekselvirkning mellem videnskabelig teori og praktiske øvelser og cases, som understøtter, at de studerende kan nå uddannelsens mål for læringsudbytte.

Er underviserne pædagogisk kvalificerede?

FAK's pædagogiske ramme fra 2021 udgør det pædagogiske og det didaktiske fundament for alle lærings- og uddannelsesaktiviteter, der gennemføres af FAK. Ifølge den pædagogiske ramme skal læringsaktiviteterne tilrettelægges med henblik på, at den studerende erhverver og udvikler selvstændighed, samarbejdsevne, evne til refleksion og til at håndtere komplekse og udviklingsorienterede situationer. Alle underviserne på FAK har funktionsbeskrivelser, der beskriver de krav, som deres undervisningsopgaver stiller til deres formelle kvalifikationer og erfaringer, herunder til deres pædagogiske kvalifikationer. FAK stiller desuden krav til dokumenterede pædagogiske kvalifikationer i forbindelse med ansættelse af nye undervisere (Redegørelse inkl. bilag, s. 22, 245-255).

FAK's uddannelsescenter understøtter underviserens kompetenceudvikling gennem udbuddet af en række kurser. Disse omfatter "Introduktion for nye undervisere", "Undervisning og læring", "Digitalt understøttende læringsforløb", "Praksisorienteret undervisning", "Undervis deltagerende og aktiverende", "Feedback", "Aktionslæringsforløb" og "Vejlederkursus". Undervisere, som er i adjunktforløb, deltager i pædagogikum, som udbydes ved Københavns universitet. (Redegørelse inkl. bilag, s. 256-257).

Underviserens pædagogiske uddannelse og kompetencer er dokumenteret gennem deres CV'er (Redegørelse inkl. bilag, s. 137-177).

Akkrediteringspanelet vurderer på den baggrund, at underviserne på uddannelsen er pædagogisk kvalificerede.

Kriterium V: Intern kvalitetssikring og -udvikling

Kvalitetssikringen af uddannelsen er i overensstemmelse med de europæiske standarder og retningslinjer for de videregående uddannelsesinstitutioners interne kvalitetssikring af uddannelser og er velfungerende i praksis.

Uddybning:

Institutionen sikrer, at:

- der gennemføres løbende kvalitetssikring og -udvikling af uddannelsens tilrettelæggelse og gennemførelse, herunder indsamling, analyse og anvendelse af relevant information og de studerendes evaluering af undervisningen,
- der gennemføres periodiske evalueringer af uddannelsen med inddragelse af aftagere og øvrige relevante interessenter,
- dele af uddannelsen, som gennemføres uden for institutionen, herunder praktik, kliniske forløb og uddannelsesdele, der gennemføres i udlandet, omfattes af det systematiske kvalitets-sikringsarbejde,
- uddannelsens fysiske faciliteter, og materielle ressourcer er relevante for at realisere målene for læringsudbyttet.

Vurdering

Kriteriet er delvist tilfredsstillende opfyldt.

Akkrediteringspanelet vurderer, at aftagere og øvrige relevante interessenter ikke inddrages i periodiske evalueringer af uddannelsen. Panelet vurderer dog, at uddannelsens enkelte moduler på tilfredsstillende måde bliver løbende sikret og udviklet, herunder bliver der indsamlet, analyseret og anvendt relevant information baseret på bl.a. de studerendes evaluering af undervisningen ved modulernes afslutning. Arbejdspladsvurderingen sikrer desuden, at der er løbende fokus på at sikre det fysiske og psykiske arbejdsmiljø på uddannelsen.

Den samlede vurdering af kriteriet er baseret på vurderinger af følgende forhold:

Bliver information om uddannelseskvaliteten løbende indsamlet og anvendt?

Masteruddannelsen er omfattet af Rammedirektiv for intern kvalitetssikring og -udvikling af Forsvarsakademiets uddannelser. De centrale elementer i kvalitetssikringen af uddannelsen er:

- Undervisningsevalueringer
- Censorkorpset
- Dimittend- og aftagerkontakt
- Uddannelsesevalueringer (se afsnittet om periodiske evalueringer).

(Redegørelse inkl. bilag, s. 24).

Undervisningsevalueringer

FAK gennemfører undervisningsevalueringer af alle moduler undervejs og efter modulernes afslutning. FAK har beskrevet proceduren herfor i ”Bestemmelse for undervisningsevaluering ved Forsvarsakademiet” (redegørelse inkl. bilag, s. 274-275). Undervejs evalueres modulerne typisk gennem dialog mellem underviserne og de

studerende, mens den afsluttende undervisningsevaluering gennemføres ved brug af et standardiseret elektronisk spørgeskema.

Den afsluttende evalueringsspørgeskema indeholder bl.a. spørgsmål om den studerendes oplevelse af modulets tilrettelæggelse og gennemførelse, vejledning og feedback, læringsaktiviteter, inddragelse af studie- og erhvervs erfaring og niveau og belastning. Den modulansvarlige underviser eller studieleder kan supplere spørgeskemaet med yderligere spørgsmål eller en mundtlig evaluering. For at sikre en høj svarprocent skal de studerende besvare evalueringen i undervisningstiden. Resultaterne opgøres i en evalueringsrapport, som sendes til modulansvarlige, undervisere, studieleder og chef. Rapporten indeholder svarprocenter, besvarelsesstatistik og fritekstbesvarelser. Der anvendes ikke på forhånd fastlagte grænseværdier, som forpligter til handling (redegørelse inkl. bilag s. 274).

Den modulansvarlige underviser, de øvrige undervisere og studielederen skal drøfte og fortolke resultaterne af modulevaluering på et fortolkningsmøde. I et beslutningsreferat fra mødet skal det fremgå, hvordan der følges op på evalueringen, og referatet skal lægges på FAK's intranet og sendes til studienævnet og institutchefen. Beslutningsreferatets konklusioner skal desuden formidles til de studerende på uddannelsen.

Den modulansvarlige underviser er sammen med studielederen ansvarlig for at følge op med kollegial dialog og inddrage evalueringresultater og konklusioner fra fortolkningsmødet, bl.a. når der udarbejdes modulplaner. Den modulansvarlige skal i samarbejde med de undervisere, der skal undervise på modulet, udfylde modulplanen i en fælles skabelon, jf. FAK's "Bestemmelse for modulplan" (redegørelse inkl. bilag, s. 120-124). Arbejdet skal indledes 6-12 mdr. inden modulets opstart ved, at den modulansvarlige orienterer sig i modulplanen for seneste afholdelse af modulet og pointer fra beslutningsreferatet fra fortolkningsmødet.

De studerende på masteruddannelsen fortalte under besøget, at de gennemfører en mundtlig evaluering midtvejs og udfylder en skriftlig evaluering ved afslutningen af hvert modul. De studerende oplever, at der blandt underviserne er stor lydhørhed og velvilje med hensyn til at justere undervisningen på baggrund af deres evalueringer. De nævnte fx, at der havde været udfordringer med klassifikationsgraden, som betød, at der var emner, der ikke kunne diskuteres i forbindelse med fjernundervisningen. Dette er efterfølgende blevet ændret, så det er muligt at have diskussionerne i et sikret miljø. Underviserne fortalte, at kritik vedr. undervisningslokalet og arbejdsbelastningen er gennemgående i evalueringerne, men at disse forhold er vanskelige for dem at ændre på.

Det fremgik også af besøget, at studienævnet for masteruddannelsen ikke har været i funktion i halvandet år, men at det nu er kommet op at køre igen, og at pladserne er besat af 6-7 studerende og undervisere fra institutterne.

Censorkorpset

FAK's censorkorps vurderer årligt modulernes faglige niveau på baggrund af de gennemførte eksamener. Dette sker gennem censorrapporter og gennem censorformandskabets årlige beretning til FAK. Beretningen sendes til Dekanen, og den sagsbehandles i Fakultetsafdelingen og Uddannelsesafdelingen. Den seneste beretning (2024) fremhævede enkelte udviklingspunkter på masteruddannelsen, som FAK har oplyst, at de modulsvarlige aktuelt arbejder med at følge op på. Et eksempel er, at der skal være opmærksomhed på, at metodeforventninger fremgår tydeligt af målbeskrivelser (redegørelse inkl. bilag, s. 26).

Aftager- og dimittendkontakt

Aftager- og dimittendkontakten er tidligere beskrevet i denne rapport under kriterium I, hvor det fremgår, at FAK kun i nogen grad indgår i en løbende dialog med aftagere og dimittender om masteruddannelsen. Den formelle aftagerdialog har primært fundet sted via aftagerpanelet, som ikke har været i funktion i to år. FAK har etableret et nyt aftagerpanel i 2025, som endnu ikke har drøftet masteruddannelsen. Dertil kommer, at den

seneste dimittend- og aftagerundersøgelse om masteruddannelsen blev gennemført i 2021. Den tætte uformelle kontakt med aftagere fra værnene anvendes dog til løbende af udvikle masteruddannelsens moduler.

Akkrediteringspanelet vurderer samlet set, at masteruddannelsens enkelte moduler løbende kvalitetssikres gennem undervisningsevaluering og samarbejde med censorer. FAK indgår dog kun i nogen grad indgår i en løbende dialog med aftagere og dimittender om masteruddannelsen.

Bliver den samlede uddannelse periodisk evalueret med inddragelse af aftagere og øvrige relevante interessenter?

FAK oplyser i redegørelsen, at ”Kvalitetssikringen (...) skal give anledning til mindst en årlig evaluering af de samlede uddannelser”, og at uddannelsesevalueringen udarbejdes i form af en ”uddannelseslederrapport”. Rapporten skal sammenfatte og vurdere ”relevant ledelsesinformation, der knytter sig til gennemførelse af en specifik grund- eller videreuddannelse. Den enkelte uddannelsesrapport danner grundlag for systematisk og løbende tilpasning af den respektive uddannelse. Ydermere indgår uddannelsesrapporter som baggrundsmateriale i forbindelse med dimittend- og aftagerundersøgelser.” (redegørelse inkl. bilag, s. 27).

Uddannelseslederrapporten for masteruddannelsen i militære studier fra 2024 indeholder bl.a. en status på sidste års handleplan og en vurdering af uddannelsens niveau, indhold, afprøvning og læringsmål baseret på en gennemgang af evalueringsskemaer og konklusionsreferat fra de enkelte moduler på uddannelsen samt eksamensresultater og beståelsesniveau. Det fremgår af rapporten, at tilbagemeldinger fra aftagere og vurdering af læringsmål har medvirket til revision af studieordningen. Og som resultat heraf er der i efteråret 2024 implementeret en ny studieordning for uddannelsen. I rapporten vurderes desuden de studerendes studieparathed og indsats samt undervisernes pædagogiske kompetencer og indsats. Rapporten afsluttes med en handleplan med fem punkter, herunder drift af studienævn og øget samarbejde mellem FAK og de studerende samt igangsættelse af styrket samarbejde med institutterne med øget fokus på undervisernes pædagogiske kompetencer og eventuel styrkelse heraf (redegørelse inkl. bilag, s. 281-286).

I høringssvaret anfører FAK, at der er udarbejdet en ny studielederrapport for kalenderåret 2025, som kvalitativt er blevet styrket. Der er desuden indført et studieledernetværk og studielederrapporterne indgår som fast punkt på kvartalsvise møder i kvalitetsrådet, hvor dekanen, skolechefer og stabsrepræsentanter drøfter tværgående tematikker på baggrund af et opsamlingsnotat (høringssvar, s. 4).

Akkrediteringspanelet bemærker, at uddannelseslederrapporten giver et godt grundlag for periodiske evalueringer af den samlede masteruddannelse, men panelet vurderer, at der ikke sker en inddragelse af aftagere og øvrige relevante interessenter i behandlingen af uddannelsesrapporten.

Sikrer uddannelsen løbende de nødvendige fysiske faciliteter og materielle ressourcer?

FAK oplyser, at institutionen løbende sikrer, at de fysiske faciliteter og materielle ressourcer er hensigtsmæssige, gennem de lovpligtige arbejdspladsvurderinger. Vurderingerne, der gennemføres hvert andet år, undersøger det psykiske og fysiske arbejdsmiljø. Undervisere og studerende er ansatte i Forsvaret og opfordres til at deltage i undersøgelsen (redegørelse inkl. bilag, s. 27).

Tilstedeværelsesundervisningen på masteruddannelsen finder sted på Flyvestation Skalstrup. De studerende og ledelsen fortalte under besøget, at undervisningen er blevet flyttet til et hotel eller Svanemøllen Kasserne flere gange, fordi lokalerne har skulle bruges til operative formål, som har forrang for uddannelsen. Det fremgik af besøget, at FAK arbejder på at finde en mere holdbar løsning. De studerende fortalte desuden, at Moodle kan være ustabil, og at det har været vanskeligt at få adgang til undervisningsmaterialet i forbindelse med

studiestarten. De fortalte også, at de har modtaget mails eller er blevet ringet op af deres undervisere, som har ville sikre sig, at de kunne få adgang til Moodle.

Akkrediteringspanelet bemærker, at der er forhold vedr. tilstedeværelsesundervisningen og den digitale læringsplatform, som kunne fungere bedre. Panelet vurderer imidlertid, at det på trods af de identificerede udfordringer er muligt for de studerende at realisere målene for læringsudbytte. Arbejdspladsvurderingen sikrer desuden, at der er løbende fokus på at sikre det fysiske og psykiske arbejdsmiljø på uddannelsen.

Om akkrediteringen

Lovgrundlag

En akkrediteringsvurdering af en uddannelse er en faglig vurdering af, om uddannelsen lever op til foruddefinerede kriterier. Denne akkrediteringsvurdering er foretaget med udgangspunkt i de kriterier for uddannelsers kvalitet og relevans, som er fastlagt i bekendtgørelse nr. 820 af 23/06/2025 om akkreditering af videregående uddannelsesinstitutioner og godkendelse af videregående uddannelser.

Metode og proces

Akkrediteringsprocessen bygger på metodiske elementer, som er internationalt anerkendte, og på de europæiske standarder og retningslinjer for kvalitetssikring af videregående uddannelse. Hovedelementerne i akkrediteringsprocessen er, at institutionen indsender sit skriftlige materiale for at vise, hvordan kriterierne er opfyldt, at et fagligt akkrediteringspanel vurderer dette, og at der udarbejdes en akkrediteringsrapport, som offentliggøres.

Sekretariatet har tilrettelagt akkrediteringsprocessen med det formål at sikre en transparent proces og tilvejebringe et solidt dokumentationsmateriale, som akkrediteringspanelet kan foretage sin vurdering på baggrund af.

Processen skitseres kort herunder. En uddybning af processen findes i sekretariatets *Vejledning til uddannelsesakkreditering. Eksisterende uddannelser og udbud, maj 2016*, som er tilgængelig på www.akkr.dk.

- Institutionen har været inviteret til et vejledende informationsmøde om akkrediteringsopgaven.
- Institutionen har indsendt redegørelsen og bilag for at vise, hvordan de opfylder kriterierne. Kravene til den skriftlige dokumentation fremgår af *Vejledning til uddannelsesakkreditering. Eksisterende uddannelser og udbud*.
- Akkrediteringspanelet og sekretariatet har analyseret materialet ud fra de kriterier, som er fastlagt for akkreditering af eksisterende uddannelser og udbud, og har bedt institutionen om at indsende supplerende dokumentation ved tvivlsspørgsmål.
- Akkrediteringspanelet og sekretariatet har været på besøg på uddannelsesinstitutionen.
- Sekretariatet har udarbejdet akkrediteringsrapporten på baggrund af institutionens skriftlige materiale og besøget samt akkrediteringspanelets analyse og vurdering heraf. Rapporten er godkendt af akkrediteringspanelet.
- Rapporten har været i høring på uddannelsesinstitutionen. Institutionen har indsendt et høringssvar, som ikke har medført ændringer i kriterievurderingerne.
- Sekretariatet har sendt den endelige akkrediteringsrapport til Akkrediteringsrådet og har samtidig offentliggjort rapporten på www.akkr.dk. Akkrediteringsrapporten danner grundlag for Akkrediteringsrådets afgørelse om positiv uddannelsesakkreditering, betinget positiv uddannelsesakkreditering eller afslag på uddannelsesakkreditering.
- Akkrediteringsrådet meddeler sin afgørelse til uddannelsesinstitutionen og Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Organisering

Fra sekretariatet har akkrediteringskonsulent Jan Vernholm Groth stået for at gennemføre akkrediteringsprocessen og at udarbejde rapporten.

Sagsbehandling

Dokumentationen er modtaget den 1.10 2025

Akkrediteringsrapporten er sendt i høring hos institutionen 10.4 2026

Akkrediteringsrapporten er behandlet på Akkrediteringsrådets møde 3.6 2026

Dokumentation – samlet oversigt

- Redegørelsen
- Studieordning
- Bilag 1 - Bekendtgørelse om Forsvarets masteruddannelse i militære studier
- Bilag 2 - Organisationsdiagram FAK
- Bilag 3_Referat af 1. ordinære møde i aftagerpanelet (med tre underbilag)
- Bilag 4_ Koncept for aftagerundersøgelser
- Bilag 5_ Rammedirektiv til Forsvarsakademiet for Forsvarets Forskning og Udvikling (med underbilag (kommissorium))
- Bilag 6_ Fakultetets arbejdsprogrammer
- Bilag 7 - Vidensproduktion på Forsvarsakademiet
- Bilag 8a - FAKBST 180-12 Bestemmelse for modulplan
- Bilag 8b - Vejledning til udfyldelse af modulplan
- Bilag 10 - CV MMS
- Bilag 11_ sammenlignende skema med kvalifikationsrammen og de samlede mål for læringsudbytte
- Bilag 12_ sammenlignende skema med de samlede mål for læringsudbytte og de enkelte modulers mål for læringsudbytte.pdf
- Bilag 14a - Courseplan GMO 2025 II (D6105165)
- Bilag 14b - Litteratur GMO 2025 II (D6105166)
- Bilag 14c - Learning Objectives GMO 2026 (D6105167)
- Bilag 15 - Modulplan Militær Styrkeudvikling (D6105183)
- Bilag 16_ FAK pædagogiske ramme
- Bilag 17 - Uddannelsesfaglig kompetenceudvikling
- Bilag 18_ Rammedirektiv for intern kvalitetssikring og -udvikling af - Forsvarsakademiets uddannelser
- Bilag 19_ Bestemmelse for undervisningsevaluering ved Forsvars-akademiet
- Bilag 20_ Årsberetning for censorformandskabet 2024
- Bilag 21 - MMS UL-rapport 2024

Supplerende dokumentation

- Undervisningsplan militær styrkeudvikling 25-05-12 modt. 9.11.25
- MMS - Notat vedr. supplerende oplysninger til akkreditering modt. 2.2.26
- Bilag 1 CV'er Modulansvarlige undervisere MMS modt. 2.2.26
- Bilag 2 CV'er institutchefer modt. 2.2.26
- Bilag 3 CV studiechef MMS modt. 2.2.26
- Bilag 4 FAKBST 180-18 Bestemmelse for Forsvarsakademiets kvalitetsråd modt. 2.2.26
- Bilag 5 FAKBST 180-14 Opgørelse af studiebelastning (ECTS) på FAK AKK UDD modt. 2.2.26

- Bilag 6 Modulplan for militære operationer modt. 2.2.26
- Bilag 7 Undervisningsplan militære operationer modt. 2.2.26
- Bilag 8 Dimittend- og aftagerundersøgelse af MMS 2021 modt. 2.2.26
- Bilag 9 FKOBST FAK.180-1 Kommissorium for Forsvarschefens Uddannelsesforum (udkast sendt som oplæg til møde 29012026) modt. 2.2.26
- Bilag 10 Forretningsorden for Aftagerpanelet (udkast sendt som oplæg til møde 29012026) modt. 2.2.26

- Høringssvar
- Bilag 1. Notat om tværgående emner i UL-rapporterne 2025